

Briefcontact Jaargang 62 Nummer 5 september 2013

Inhoud:	bladzijde:
Zo maar.....	3
Gebet.....	5
Wat de toekomst brengen moge.....	7
Opsporing gezocht.....	10
Televisie kijken en zo:.....	11
Franziscus van Assisi.....	15
Agenda.....	23
Das Paradijs.....	24

Nederlandse kinderen in Nijkerk.
Nijkerk vierde 600 jaar stadsrechten
Zo te zien moet iets heel spannend zijn geweest.

Mededelingen van de redactie:

Het volgende nummer verschijnt omstreeks **15 november 2013**

Bijdragen per E-mail: lida.versteeg@muri-be.ch

Bijdragen toesturen voor: **20 oktober 2013**

Briefcontact verschijnt 6 keer per jaar en is het orgaan van de
Nederlandse Evangelische Vereniging in Zwitserland

Zo maar een paar gedachten.....

Briefcontact is aan de beurt om weer te kunnen verschijnen. Op 15 september 2013 zou hij weer bij de NEV leden op de voetmat moeten liggen. Ik spreek nu van een gebeuren dat in Zwitserland zeker niet meer zo plaats vindt en eigenlijk ook niet meer in Nederland in het huis waar ik geboren ben en opgegroeid. Ook daar moet je als je de post wilt lezen naar buiten en word je nat als het regent. Dat laatste zie ik niet als hindernis omdat ik eens tijdens een bergtocht verkondigde dat ik ook als het regende rustig verder stapte omdat ik niet van suiker ben. En voor mij is dat ook zo! Niet direkt als er een probleem opduikt omkeren en naar huis. Nee gewoon doorstappen!

Water uit de hemel kan namelijk een weldaad zijn.

De eerste onweersbui na een lange periode van hitte en droogte verlangt van mij echt niet het opzetten van een paraplu. Ik word dan weer opnieuw gedoopt.

Na een vakantieperiode en geen vast programma word ik weer met het samenstellen van Briefcontact geconfronteerd. Het is een wonder dat ik de deadline van het insturen van copy nog weet.

Arjana herinnerde mij eraan en stuurde weer een envelop vol goede overwegingen en woorden.

Maar een begin te maken was moeilijk. Ik dronk liever om 5 uur `s middags een heerlijke espresso en pakte mijn breiwerkje op en zat op mijn terras om dan vast te stellen dat het er niet zo rustig was als ik dacht. Er werd bijna boven mijn hoofd aan gezinsuitbreiding gedaan gedaan en dat had heel wat voeten in de aarde. De roodstaartjes die doordat het weer in het voorjaar zich niet van zijn beste kant had laten zien hadden een bestaand nest tot een echte burcht opgebouwd. De tijd was aangebroken dat de jongen om voedsel schreeuwden en het voor de ouders een komen en gaan werd. Mijn komst op het terras veroorzaakte bij hen grote onrust. Ondertussen zijn ze uitgevlogen en ik hoop maar niet dat een poes ze te pakken kreeg en dat ze overleven. .

De volgende plaag die voorkomt dat we niet lang buiten kunnen zitten zijn wespen. In grote getale storten ze zich op onze peren die Dick heeft opgeraapt. Vooral peren met rotte plekken zijn een heerlijk oord om naar binnen te gaan en zich goed te doen. Met familieleden van de wespen, de bijen hadden we in de maand juni ook al geen prettige ervaringen gemaakt, omdat een bijen volk onze schoorsteen van de open haard eerst aan de binnenkant van de schoorsteen en daarna de buitenkant uitgekozen hadden om hun honingraten te kunnen bouwen. De oplossing was een vuur maken in de open haard. Maar de gevolgen waren voor ons en voor de bijen verschrikkelijk. In grote getale vielen ze allemaal naar beneden en in ons huis dat een open huis is vlogen allemaal bijen rond die nog net de dans ontsprongen waren. De rook verdween ook niet door de schoorsteen maar kwam in het huis. Een stank van jewelste. De brandweer moest eraan te pas komen om het volk wat nog aan de schoorsteen hing met een spray te verjagen. Gelukkig hebben we nu een gelukkiger bestaan en daarom zit ik nu op mijn werkkamer en schrijf.

Een volgende reden waarom ik nu toch schrijf is dat ik van afwisseling houd. Briefcontact is een blad waar het goed zou zijn om met een gedicht te beginnen. Iets bezinnelijks. Ik weet echter maar heel weinig van de mensen af die Briefcontact lezen. Want wie leest het Briefcontact van begin tot eind?

Er zijn geen NL kerkdiensten in de zomer. De agenda wordt steeds kleiner. Er worden steeds minder diensten gehouden. Alles minimalistisch. Van mij wordt ook verwacht dat ik tenminste iets stichtelijks uitgeef.

Soms heb ik echt geluk! Soms krijg ik op aanvraag copy die het lezen meer dan de moeite waard is. Zo heeft Peter Spinatsch mij zijn overdenking toegestuurd voor het vorige BC en lees je daarin wat hem bezig houdt.

En een gebed op deze plek zal zeker gewaardeerd worden, vooral voor diegenen die oud zijn geworden en te kampen hebben met voortschrijdende ziekten.

Ook hoorde ik van leden die in één jaar drie keer naar Nederland moesten voor een begrafenis van familieleden.

Dus is toch het moment aangebroken voor een gebed.

We willen in gedachten bij die zijn die ernstig ziek zijn in onze gemeente en bij diegenen die doden moesten begraven. Geef Heer hen vertrouwen in de toekomst. En troost hen die hun dierbaren moesten begraven. Amen.

Lida Versteeg
26 augustus 2013

Gebet

Oh Herr, du weisst besser als ich,
dass ich von Tag zu Tag älter und eines Tages alt sein werde.

Bewahre mich vor der Einbildung,
bei jeder Gelegenheit und zu jedem Thema
etwas sagen zu müssen.

Erlöse mich von der grossen Leidenschaft,
die Angelegenheiten anderer ordnen zu wollen.

Lehre mich, nachdenklich (aber nicht grüblerisch),
hilfreich (aber nicht diktatorisch) zu sein.

Bei meiner ungeheuren Ansammlung von Weisheit
erscheint es mir ja schade, sie nicht weiter-
zugeben. Aber Du verstehst – oh Herr – dass
ich mir ein paar Freunde erhalten möchte.

Bewahre mich vor der Aufzählung endloser
Einzelheiten und verleihe mir Schwingen,
zum Wesentlichen zu gelangen.

Lehre mich schweigen über meine Krankheiten
und Beschwerden.

Sie nehmen zu – und die Lust,
sie zu beschreiben, wächst von Jahr zu Jahr.

Ich wage nicht, die Gabe zu erleben,
mit Krankheitsschilderungen anderer
mit Freude anzuhören, aber lehre mich,
sie geduldig zu ertragen.

Lehre mich die wunderbare Weisheit,
dass ich mich irren kann.

Erhalte mich so liebenswert wie möglich.
Ich möchte kein Heiliger sein, mit ihnen lebt
es sich so schwer, aber ein alter Grisgram
ist das Krönungswerk des Teufels.

Lehre mich, an anderen Menschen
unerwartete Talente zu entdecken und
verleihe mir, oh Herr, die schöne Gabe,
sie auch zu erwähnen.

Gebet van Teresa von Avila (1515-1582)

Schilderij geschilderd door Peter Paul Rubens

Wat de toekomst brengen moge.

Voor de meesten van ons ouderen in de NEV, komt vroeg of laat het moment dat we met ernstige ziekte geconfronteerd worden. En we zouden geen NEV-ers zijn als wij niet verontrust hulp bij God zochten... En wat bidden we dan?

Heer, sta haar, hem, mij bij?

Of zijn we sterker in ons geloof en bidden: Heer wil haar, hem, mij genezen?

En als we toch niet zó zeker zijn voegen we toe: Heer kom ons ongelooft te hulp.

Of durven we net als Jezus te bidden: Vader indien mogelijk, laat deze beker aan ons voorbij gaan, maar niet mijn wil maar uw wil geschiede...

En, gedachtig aan de gelijkenis die Jezus vertelde, bidden we dat dagelijks, misschien zelfs vaker...

En we zingen in onszelf:

Blijf mij nabij, wanneer het duister daalt.

De nacht valt in, waarin geen licht meer straalt.

Andere helpers, Heer, ontvallen mij.

Der hulpelozen hulp, wees mij nabij.

Wees bij mij, nu de dag ten einde spoedt.

Alles verdoft wat glans bezat en gloed.

Alles vervalt in 't wisselend getij,

maar Gij die eeuwig zijt, blijf mij nabij.

U heb ik nodig, uw genade is

mijn enig licht in nacht en duisternis.

Wie anders zal mijn leidsman zijn dan Gij?

In nacht en ontij, Heer, blijf mij nabij...

Maar God zwijgt, er komt geen mailtje ter bevestiging van ontvangst van ons verzoek, evenmin een berichtje met: Maak u geen zorgen de zaak wordt door de Heer in behandeling genomen, in een paar weken kunt u verbetering verwachten...

We moeten maar aannemen, dat God onze bede hoort, zoals ons beloofd is. We kunnen alleen maar in vertrouwen afwachten.

Waren we aanvankelijk optimistisch, baden om genezing en waren er gerust op, - denkend we zijn in Gods hand, wat kan ons gebeuren,- later komt toch de twijfel. We kennen toch het verloop van deze ziekte en al zijn de wonderen niet de wereld uit, zo vaak zien we ze nu ook weer niet. En we vergeten die gevallen die zo wonderbaarlijk goed afliepen.

En als er dan inderdaad geen verbetering komt, of er een terugval komt na een eerste verbetering, bidden we steeds vertwijfelder naar mate het verloop slechter wordt: Help ons toch Heer, help ons, alstublieft. Want we worden bang dat het ook dit keer weer slecht afloopt en bereiden er ons op voor dat er weer een definitief afscheid voor de deur staat... Immers, hier is de slechte afloop niet meer af te wenden... Juist deze mens hadden we het zo gegund beter te worden... We beseffen dat God anders besloten heeft dan wij wensten.

Maar we kunnen het ook anders, positiever zien, er een andere betekenis aan geven namelijk dat God de zieke spoedig thuis verwacht...

God is immers louter goedheid.

Dus moet het wel zo zijn dat Zijn besluit het beste is voor ons ...

Herinneren we ons Jezus' gebed in Getsemanè.

Zouden we niet moeten denken dat het juist wel werd verhoord?

Hij bad toch immers Uw wil geschiede! En dat gebeurde...

En was de uitkomst zo slecht??

Ja, eerst leek dat wel het geval te zijn, hij werd gemarteld en stierf een vreselijke dood.

Maar juist daardoor kon God hem opwekken en laten zien dat wat Jezus had gezegd wáár was, dat God je niet in de steek laat...

God liet Jezus leven, gaf Jezus het leven weer! En ons de vergeving van al onze schuld.

En als je dat gelooft zou dat toch ook voor ons gelden. Wij zullen sterven, en opstaan om eeuwig te leven!

Of zoals Jezus de misdadiger naast Hem aan het kruis beloofde: heden zult gij leven, met Mij in het paradijs.

Dan zou de slechte uitkomst – dood - juist de betere zijn!

Zou u dat durven te geloven?

Dan zou u, ook als de berichten uit het ziekenhuis steeds slechter worden, toch kunnen zingen:

Wat de toekomst brengen moge
Mij geleidt des Heeren hand
Moedig sla ik dus de ogen
Naar het onbekende land
Help mij Heer om niet te klagen
Immers wat Gij doet is goed
En wil helpen het te dragen
Met vertrouwen en met moed.

Want moed en bijstand zullen we wel nodig hebben.

Van God en van elkaar.

Maar we weten het eind is een “vallen rechtstreeks in Jezus’ armen”.

Laten we dat vasthouden.

HvR

Opsporing verzocht....

In de oorlogsjaren hielp ik een tijdje in de Zondagsschool op ons dorp. Westhill-methode: naast de leidster waren er een aantal helpsters; als het verhaal aan de beurt was, kreeg elke helpster een groepje van hoogstens vijf kinderen om zich heen.

Zij vertelde het verhaal en daarna was er tijd voor “expressie”, meestal tekenen.

Er werd natuurlijk ook gezongen. En nu herinner ik me van één versje de beginregels:

Jezus zegt dat hij ieder kaarsje ziet

Of het helder licht geeft of ook bijna niet.

En de laatste regel was zoiets als:

Gij in Uw klein hoekje en ik in het mijn.

Hoeveel regels er tussen waren weet ik niet, in mijn herinnering had het drie coupletten.

Ook al zingen mijn kleinkinderen geen Nederlandse liedjes meer, ik zou het toch fijn vinden de hele tekst te hebben.

Kan iemand mij helpen?

En heeft iemand ook nog herinneringen aan een Westhill zondagsschool?

Arjana Metting van Rijn
Plattenstrasse 7
5015 Erlinsbach So.

Televisie kijken en zo...

December 1971, kort na Sinterklaas. Op een rustige zondagmorgen, Pa was niet thuis, werd ik geconfronteerd met een werkelijke opstand van onze twee zonen (14 en 12 jaar oud).

Zij waren tot de conclusie gekomen dat Pa en Moe er niet over dachten om een televisieapparaat aan te schaffen. "Hoe we zo onmogelijk konden zijn. Bij alle klasgenoten stond zo'n toestel, ze konden niet meepraten en in februari zouden er Olympische winterspelen zijn en 's avonds mochten ze niet naar een vriendje enz. enz".

In bepaald opzicht begrepen we de heren wel: we capituleerden.

Maar we stelden onze voorwaarden: in het begin van de week zouden zij moeten aanstrepen in het programma-blad welke uitzendingen zij zouden willen kijken, wij zouden daar dan ons fiat aan geven.

De uitvoering van deze maatregel werd vergemakkelijkt doordat het tweedehands toestel dat wij kochten deurtjes had voor het scherm.

En die konden op slot. Ik herinner me niet hoe lang we dit regime hebben volgehouden.

Eigenlijk was het toen allemaal nog heel eenvoudig. In het Bündnerbergdorp, waar wij woonden was er behalve de 2 (?) Zwitserse zenders hoogstens nog iets uit naburig Italië of Oostenrijk te zien en te horen... Maar de skiwedstrijden kon het volkje beleven, en ik herinner me ook dat we allemaal meededen aan de skigymnastiek die in de vroege avonduren getoond werd.

Wat waren we naïef. Nu 40 jaar later heb je met één knopdruk de hele wereld met pracht en praal, frivoliteit en geweld en narigheid in je kamer. Ongefilterd, want ook al zijn de keiharde krimi's en films pas later op de avond te zien, in de vooraankondigingen de hele dag door zie je genoeg vechtpartijen en geweld, zo maar heel even, alsof het allemaal heel normaal is.

Ongefilterd, ook omdat wat in één land gewoon is, enige honderd kilometers verder een misdaad is, of iets waarvoor je uit de gemeenschap wordt gestoten.

Soms komt er dan een commentator die zijn zienswijze geeft, maar de achtergronden voor die zienswijze blijven onvermeld.

Een voorbeeld: Henk van Riezen vertelt in het stukje: Bang zijn (BC juli 2013) over een Nederlands televisieprogramma, dat het punt “Patientenverfügung” behandelde (de wilsbeschikking voor het geval dat je zelf niet meer beschikken kunt). Daarin was de tendens van de discussianten: “ze trekken zich er toch niets van aan”.

Ik ga niet verder op het betoog van Henk in, maar wil erop wijzen dat hier in Zwitserland sinds 1 januari 2013 de wet op Erwachsene-schutzrecht in kracht is, die een Patientenverfügung en een Vorsorgeauftrag een wettelijke grondslag geeft.

Het klinkt allemaal indrukwekkend officieel en ingewikkeld, maar o.a. Pro Senectute geeft informatie en hulp om het zo te regelen dat “ze” er zich wel iets van moeten aantrekken.

Daarbij wordt er dan ook steeds weer op gewezen dat zo een wilsbeschikking, resp. Patientenverfügung te vinden moet zijn als nood aan de man komt.

Tenminste je huisarts en een contactpersoon moet de tekst kennen en weten te vinden, anders kun je niet verwachten dat er rekening mee wordt gehouden. Een kettinkje om je hals met een capsule met de eerste aanwijzingen is zinvol, zeker bij alleenstaanden.

Terug naar de ongefilterde Teevee programma's en naar de niet eindigende vloed van nieuwsberichten en informaties. Als er in één land revolutie is kun je proberen je in te denken in de mensen die daar op straat staan te schreeuwen, maar als er in 5 landen tegelijk onlusten zijn, wat dan? Of wanneer het al meer dan een jaar duurt zoals in Syrië? Zijn we er werkelijk voor gemaakt om alles wat er aan verschrikkelijk leed is op deze wereld tot ons te laten doordringen?

En dan het leed dichtbij: de oma die Alzheimer heeft, het verdriet om de veelbelovende dochter, die onder drugs-invloed verdrinkt, de lang verwachte baby, die nooit zal kunnen lopen en praten...

Op mijn schrijftafel ligt het boek van Johan Winkler: In Gods Naam. In een wat ouderwetse taal vertelt hij de levensverhalen van William Booth (de stichter van het Leger des Heils). Albert Schweizer en Pater Damiaan (die onder de malaatsen werkte en zelf melaats werd) en nog 5 anderen.

Zij allen hadden één levensdoel; je zou ze één-ogig, fanatiek kunnen noemen. Maar op hun terrein werd er in Gods naam iets groots verricht. Is dat een weg tussen alle afschuwelijke berichten door?

Zouden we er goed aan doen ons te herinneren aan de regels die wij onze zonen gaven: van te voren aanstrepen wat we op de Teevee willen zien? Ons op het internet beperken tot bepaalde onderwerpen, en daar dan iets mee doen voor zover dat in ons vermogen ligt?

En verder minstens even veel tijd en aandacht besteden aan onze zieke buurvrouw en aan onze vrienden die verlangend uitzien naar een brief of een telefoontje?

Ik denk dat we er ons dagelijks opnieuw op moeten bezinnen wat onze hand vindt om te doen én daarbij al het positieve wat er ook is niet vergeten.

Literatuur:

Docupass: “Meine Bestimmung” Vorausdenken und selbst entscheiden.

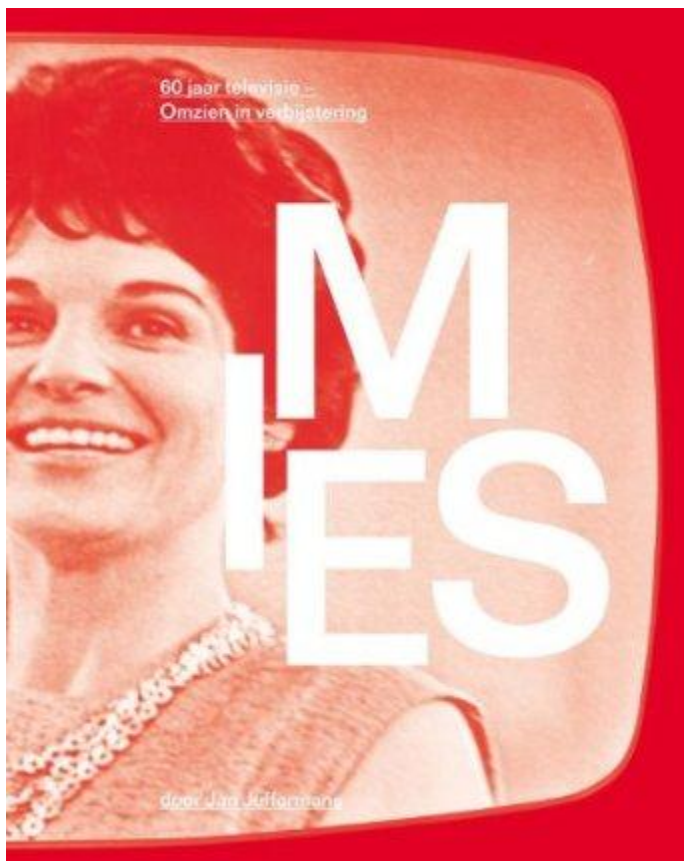
Uitgave: Pro Senectute, Zürich

info pro-senectute.ch

JohanWinkler, In Gods Naam (ABC boek 1964

Erlinsbach, augustus 2013

Arjana Metting van Rijn

60 jaar televisie
Mies Bouwman
Omzien in verbijstering

Franziscus van Assisi

De boodschap van eenvoud en liefde voor medeschepselen, hoe nederig ook, spreekt veel katholieke gelovigen ook vandaag de dag nog aan. Daarom is hij een belangrijke heilige gebleven.

De naam Franciscus is een van de meest voorkomende doopnamen gebleven. Op 13 maart 2013 werd in Rome een Argentijnse kardinaal de Jezuïet Jorge Mario Bergoglio tot paus verkozen, die de naam Franziscus aannam en hoop liet opkomen dat hij voor armen en eenvoudigen zal opkomen.

Franz van Assisi werd geboren in 1181/1182 in Assisi een klein stadje in het noorden van Italië. Het preciese jaartal is niet bekend.

Zijn moeder gaf hem de naam Giovanni (Johannes).

Zijn vader was een welgestelde lakenkoopman.

Toen zijn vader terugkwam uit Franrijk en trots was dat hij vader was geworden noemde hij zijn zoon „Francesco“ (Fransman). Zijn roepnaam wordt dus Franziscus. Zijn ouders waren het niet altijd met elkaar eens.

Franziscus werkt in de zaak van zijn vader.

Eind 1100 begin 1200 wordt gekenmerkt door instabiliteit wat de machtsverhoudingen aangaat. Het stadje Assisi wil zich graag bevrijden van het juk van de paus en de keizer en onafhankelijk worden. Dit lukt niet omdat keizer Friedrich de eerste, bisschop Christian 1 von Buch, aartsbisschop van Mainz bevel geeft de stad in

te nemen. (1173/1174) Samen met 20 invloedrijke families de „Majores“ is de keizer de baas over het stadje. Wanneer Franziscus geboren wordt behoren de ouders van hem tot de „minores“. Ongeveer twee duizend gezinnen die geen bijzondere invloed hebben op het leven in Assisi.

1197 komen deze zg. „Minores“ in opstand en grijpen naar de macht over de zg. Majores“ en dien tengevolge dus over de keizer. Toen dit gebeurde was Franz een tiener. Hij leefde zijn leven in volle teugen. Was veel samen met vrienden! Leefde in saus en braus!

Die „Majores „waren gevlucht naar Perugia, niet zo ver van Assisi en probeerden toch weer aan de macht te komen en zo komt het tot een bloedig gevecht in Collestrada en het lukt in 1202/1203 Assisi weer terug te veroveren.

Franziscus is ook ten strijde getrokken en belandt in de kerker met vele anderen in Perugia.

Vanaf dat moment is de zorgeloze jeugd van Franziscus ten einde. Deze maanden van ontbering in gevangenschap zullen verregaande veranderingen teweeg brengen in zijn denkwijze. Daar komt hij in aanraking met twee heel belangrijke facetten van het leven: vreugde en zwaarmoedigheid. En als hij eindelijk de gevangenis kan verlaten keert een heel andere Franciscus weer terug naar Assisi.

Hij sluit zich wel weer aan bij zijn vrienden, maar trekt zich steeds vaker terug en zoekt de eenzaamheid op. Hij zocht naar een diepere zin van zijn leven. Hij pijnigde zich zelf met vragen over het christelijke leven wat hij tot die tijd had geleefd.

Wie is deze Jezus?

Wat betekent radicaal volgen van Christus?

Roept God mij heel speciaal?

Zonder zijn werk, zijn vrienden, zijn gewone dagelijkse leven te verwaarlozen gaat hij steeds meer met zichzelf in het gericht. Steeds meer op zoek naar de zin van het leven. We mogen niet vergeten dat er in die tijd grote verschillen waren tussen arm en rijk. Ook dat zal ertoe geleid hebben dat Franziscus tot een totaal andere levensbeschouwing kwam.

Toen Franziscus een tweede keer teruggekeerd was naar zijn geboorteplaats Assisi ging hij zich steeds meer bezig houden met de

vraag: „ Wat wilt U, oh God, wat ik zal doen?“ Inplaats van voor hem zelf te bepalen wat voor hem belangrijk was.

In die tijd zocht hij steeds meer eenzame kerken in zijn omgeving op om er met God alleen te zijn. Uit die tijd is een prachtig gebed ontstaan: het gebed voor het kruisbeeld van San Damiano:

*Höchster, glorreicher Gott,
erleuchte die Finsternis meines Herzens
und schenke mir rechten Glauben,
gefestigte Hoffnung
und vollendete Liebe.
Gib mit Herr,
das (rechte) Empfinden und Erkennen,
damit ich deinen heiligen und wahrhaften Auftrag erfülle.
(Amen)*

Franziscus probeert hier zijn innerlijke stem maar ook zijn heldere verstand te volgen. Ook daar weer evenals bij Anselm von Canterbury een groot conflict met zijn vader die niets aan zijn hoed had met het gedrag van zijn zoon. Voor zijn vader waren dit alternatieve levensvormen en overdreven religieuziteiten. Toen Franziscus naar Foligno reed om daar stoffen en zijn paard te verkopen kwam het tot een echt conflict. Het geld wilde Franziscus aan de priester van San Damiano geven voor de “Kapelle“. Deze priester wilde omdat hij van Franziscus wist, dat hij als wispelturig te boek stond het geld niet aannemen en gooide het geld in de vensterbank van de kapel.

Toen de vader van Franz dit te horen kreeg werd hij buitenzinnig van woede en ging op zoek naar zijn zoon en sloot hem op in de kelder in een donker gat.

Toen zijn vader er een keer niet was bevrijdde hem zijn moeder. Maar zijn vader wilde hem laten veroordelen door de consul van de stad.

Maar Franziscus wilde als godgewijde man zich alleen maar onder het gericht van de bisschop van Assisi stellen. De bisschop kon Franziscus ervan overtuigen het verloren gegane geld weer aan zijn vader terug te geven. Franziscus wilde echter niets meer te maken

hebben met zijn vader en ook niet met aardse rijkdom en trok alles uit wat hij bezat om het zijn vader terug te geven.

De radicale toewending tot God veroorzaakte bij Franziscus de totale afwending van zijn vader. Tegelijkertijd nam hij afscheid van geld en goed. Hij wilde naakt voor God treden.

Hij wil uitstappen uit een wereld waarin het gaat om welvaart en macht.

Hij dacht: wij leven in een verloggen maatschappij die de mens niet neemt zoals ze is. Hij wil zich richten tot de armen, de mensen die door besmettelijke ziekten (lepra) zich niet tussen de mensen bewegen kunnen, en de armen die zich niet eens kleren kunnen permiteren. Veel is er geschreven over Franziscus die Jezus als voorbeeld nam hoe hij ter wereld kwam, van rijkdom afzag en zijn levensstijl. Wij weten vandaag aan de dag door onderzoeken op dit gebied dat dat niet helemaal het geval geweest zal zijn.

Het komt tot een groepering van zg. „Minderbrüder“. De priesters en de bisschoppen uit die tijd werden wantrouwig ten opzichte van deze mensen waarvan ze zeiden dat ze geen theologen waren. En ze waren er niet zeker van of deze mensen wel werkelijk het geloof van de kerk verkondigden. Daarbij kwam dat de katholieke kerk lijdelijk moest toezien dat deze groep veel mensen trok. En dat laatste is dan weer te verklaren omdat er in die tijd veel mensen een zwerversbestaan leefden, vagebonderden, mystyker waren en dieven. Meehielpen ook de zg. Kartharen die niet konden geloven dat de „oneindige“ geest van God in de menswording van Jezus kon overgaan.

In deze verwarrende tijd waarin Franziscus toch wel heel ver ging in zijn uitspraken heeft hij erkend dat priesters en bisschoppen (de katholieke kerk) niet uit te sluiten waren vanwege grote gemeenschappelijkheden. Bisschop Guido van Assisi heeft Franziscus aangeraden naar de damalige paus te gaan om zich daar voor te stellen. Dit gebeurde in 1209 bij Innozenz 111 om zijn levensbeschouwing te bevestigen. Voor Franziscus moet dit niet gemakkelijk geweest zijn vooral vanwege zijn medebroeders. (onverzorgd uiterlijk)

Toen deze broeders uit Rome teruggekomen werden hun behuizing een ezelstal in de buurt van Assisi in Rivotorto. Met krijt werden de namen van de broeders op de balken geschreven waaronder ze sliepen. Zodat elke broeder zijn toegewezen slaapplek had.

De realiteit zag er niet zeer rooskleurig uit!

Weinig te eten en soms was het eten niet goed voorbereid. Het leven bestond uit hard werken op het veld, hitte en kou te trotseren en langdurig bidden. De boeren uit de omgeving verdreven de broeders dan weer omdat ze de stal voor eigen gebruik nodig hadden.

Franziskus en Klara

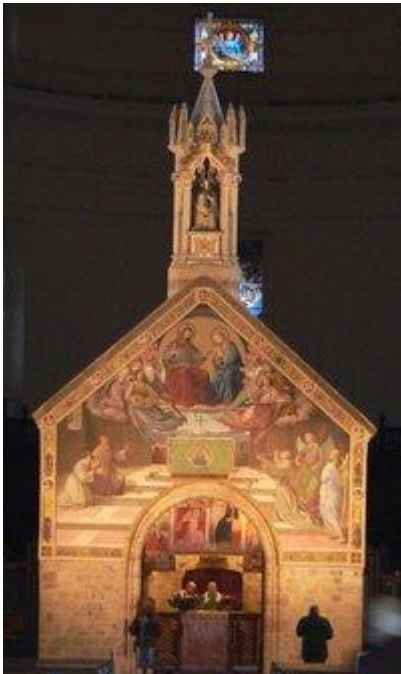
Een romance???

Al te graag zouden we er zo over willen spreken!

Chiara Favarone di Offredudio meer bekend als Klara van Assisi (1193/94) begon als eerste vrouw uit Assisi zich te interesseren voor Franziscus. Meermaals heeft zij Franziscus al op zeer jonge leeftijd (17 jaar) bezocht en hebben zij met elkaar gesproken. Men moet dit vooral ook zien als een eerste vrouwen beweging. Klara verlangde naar een leven in navolging van de „arme“ Jezus. Nog veel meer werd het leven voor Klara, die uit een vermogende familie kwam, een grotere omstelling dan voor Franziscus. Ze had bedacht dat het voor haar familie inacceptabel zou worden met wat ze van plan was. Ze wilde graag opgenomen worden door de broeders van Franziscus.

Op Palmzondag gaf bisschop Guido van Assisi de jonge Klara een palm-twijg tijdens de mis en moedigde haar aan Jezus zoals hij op een ezel Jeruzalem introk, te volgen.

In de daarop volgende nacht vluchtte ze uit haar ouderlijk huis naar het gebied van de Portiunkala-Kapelle, waar de broeders haar al stonden op te wachten.

Portiunkala-Kapelle

Als teken om vanaf dat moment God te dienen en in armoede te leven werd het mooie lange haar van Klara door Franziscus heel kort afgeknipt en gaf hij haar een grauw niet geveerd gewaad van de Minderbrüder. Nog diezelfde nacht bracht Franziscus Klara naar de Benediktijnen van de Sant`Angelo della Abbadessa, later woonde Klara ook nog bij een Begijnen gemeenschap en uiteindelijk ging ze met haar medezusters naar San Damiano waar ze een definitief onderkomen kreeg. Ook kwam daarna een zuster van haar: Katherina die de naam aan nam van: Schwester Agnes.

We kunnen veronderstellen naar huidige kennis van zaken dat Franziscus en Klara elkaar zeer toegenegen zijn geweest. Echter een man-vrouw liefdesleven zal het nooit geweest zijn. De medebroeders van Franziscus vonden juist dat als Franziskus op bezoek ging bij Klara en haar medezusters dat hij ook ten opzichte van Klara zeer afwijzend was. Hij deed dat waarvoor hij gekomen was (met de zusters bidden) en verdween evenzo gauw weer als hij gekomen was. Klara en Franziskus streefden wel allebei hetzelfde na. Liepen zo gezegd in dezelfde voetsporen. Waarbij zij toch wel heel verschillende wegen bewandeld hebben.

Er waren in die tijd verschillende groeperingen met asketische en boetedoeningende aspecten, maar we kunnen niet met zekerheid zeggen of deze groepen altijd maagdelijk geleefd hebben. Franziskus maande zijn broeders om zorgzaam met vrouwen om te gaan en niet aan tafel samen uit één bord te eten.

De broedergemeenschap groeide heel snel. In heel korte tijd groeide het aantal wel tot 1000 broeders. Organisatorisch was dit moeilijk te regelen. Er moesten ook duidelijke regels opgesteld worden.

Franziskus heeft daarom de leiding al gauw overgedragen aan een medebroeder Petro Cattani.

Vergeving van zonden speelde in die tijd ook een grote rol. Alleen de kerk kon vergeving van zonden verlenen. Helaas was dit niet voor arme mensen weggelegd, die daarvoor dikwijls een lange reis moesten ondernemen, een reis vol gevaren, zoals rondstruinende dieven en ander gespuis.

Franziscus kreeg een aflaat alleen maar voor èèn bepaalde dag. En dan kon hij weer met een nieuwe lei beginnen.

De Minderbrüder werden ook uitgezonden om te missioneren. Heel bijzonder is de reis die Franziscus maakte naar een frontlinie in Damiette in Egypte waar christelijke kruisvaarders en het leger van de Sultan tegenover elkaar stonden.

Heel precies hoe dat in zijn werk is gegaan is niet meer vast te stellen, maar zeker is dat Franziscus in oorlogsgebied de weg vond naar de Sultan (Islam) en dat hij daar met de Sultan gesprekken heeft gevoerd die getuigen van wederzijdse achting. De bedoeling kan geweest zijn een bijdrage te leveren aan een leven in vrede.

Als we nu in 2013 zien wat er allemaal in de Islamische wereld gebeurt, is dit een prachtig voorbeeld van de weg die ook christenen kunnen gaan in verband met andere religies.

Bron: Zeugen des Glaubens

Franz von Assisi begegnen

Paul Zahner. Priester en Franciscanertheoloog

Hij leeft in een Franciscanerklooster in Graz, maar houdt ook regelmatig voordrachten en lezingen. Verder verdiept hij zich ook in de wetenschap en houdt zich met de Franziskaanse spiritualiteit bezig.

Sankt Ulrich Verlag. Ik kocht het bij Weltbild in Bern.

Zeer aan te bevelen om te lezen. Goed geschreven.

Dick heeft het ook gelezen.

Lida Versteeg

De deur is open

Diensten die in 2013 geleid worden door Ds. David van Welden

3 november..... in Bazel
25 december..... Kerstdienst in Hägendorf

Agenda: NEV-kerkdiensten en gespreksavonden 2013 Zwitserland

Kring Bern

10 november: Kerkdienst

Mauritiuskirche Bern Bethlehem

Aanvang: 17.00 uur

Voorganger: Ds. Matthijs van Zwieten de Blom

Kring Aargau – Zürich (Zürgau):

22 september: Kerkdienst

Kleine Kirche Fluntern, Zürich

Aanvang: **19.00 uur**

Voorganger: Ds. Arnoldien van Berge, Amsterdam

27 oktober: Kerkdienst

Kleine Kirche Fluntern, Zürich

Aanvang: **17.00 uur**

Voorganger: Ds. Matthijs van Zwieten de Blom, Rein

6 november: Op een woensdagavond gespreksavond o.l.v. Ds. David van Welden

Aanvang: **19.00 uur**

Plaats: Fam. van Gunsteren

Gubelstrasse 32,

8050 Zürich

Info over thema: 079-688 18 30, of

jolande.vangunsteren@gmail.com of

zie website

Kring Bazel:

3 november: Kerkdienst

Wesleyhaus, Bazel

Hammerstrasse (hoek Klingentalstrasse)

Voorganger: Ds. David van Welden

Aanvang: 16.00 uur

Na afloop samen koffie drinken

in de cafetaria van het Wesleyhaus

Zeilen zum verweilen

Gotthold Ephraim Lessing

Das Paradies

Sein Glück für einen Apfel geben

O Adam,

welche Lüsterheit!

Statt deiner

hätt` ich sollen leben,

So wär` das Paradies

noch heut.-

Wie aber, wenn

alsdann die Traube

Die Probefrucht

gewesen wär?

Wie da, mein Freund?

– Ei nun, ich glaube -

Das Paradies

wär` auch nicht mehr.

Gümligen, 3 september 2013

NEDERLANDSE EVANGELISCHE VERENIGING IN ZWITSERLAND BESTUUR:

Functie	Adres	Tel./ Faxnummer
Voorzitter: Prof. Dr. W. F. van Gunsteren	Krähbühlstrasse 49 8044 Zürich wfvgn(at)jgc.phys.chem.ethz.ch	Tel. 044 262 17 47 Fax 044 262 17 27
Penningmeester: De Heer G.J. Heezen	Maiackerstrasse 10 6345 Neuheim ZG heezen@bluewin.ch	Tel. 041 755 24 19 Fax 041 755 24 19
Vice-voorzitter: Mevr. Th. Buser - van Stigt	Untere Steingass 3 6235 Winikon thea,buser@bluewin.ch	Tel. 061 831 68.60 Fax 061 831 68.88
Secretaris: Mevr. A. Wiedemann-Ouweneel	Pappelweg 11 4805 Brittnau awiedemann@tvtxmail.ch	Tel: +41 627 976104 Natel: +41 797650571
Mevr. A. Oberholzer-Oostinga	Bruggwiesenstrasse 111 8380 Pfäffikon oostinga@gmx.net	Tel. 044 995 11 54
Predikant: D.M.J. van Welden	In der Breiten 2 6244 Nebikon vanwelden@bluewin.ch	Tel. 062 756 58 92

CONTACTADRESSEN PER REGIO

Aarau- Zürich	Mevr. J.R. van Gunsteren-Bolt Krähbühlstrasse 49, 8044 Zürich	Tel. 044 262 17 47 Fax 044 262 17 27
	Mevr. A. Oberholzer-Oostinga Bruggwiesenstrasse 11, 8380 Pfäffikon	Tel, 044 995 11 54
Basel	H. van Riezen Sägestrasse 59, 5600 Lenzburg	Te l. 062 892 47 27
	P. Horn Zunzingerstrasse 7 A, 79379 Müllheim Deutschland	Tel.0049 763 179 81 60
Bern	Mevr. G. de Graaf Ursprungstrasse 100, 3053 Münchenbuchsee	Tel. 031 869 36 91
	Mevr. L. Dijkstra Rohrstrasse 3, 3507 Biglen.	Tel. 031 701 08 58
Zug- Luzern	Mevr. W. van Welden - De Jong In der Breiten 2, 6244 Nebikon	Tel. 062 756 57 43
	Mevr. C. Prins-Voogt Früebergstrasse 48, 6340 Baar	Tel. 041 760 48 1